

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

The Role of School Administrators In Promoting Morality And Ethics Of Students Under
Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 6

เจือจิตร์ บุญมานอก¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วรณวัฒน์²

Juajit Bunmanok¹ Asst. Prof. Dr. Panithan Wannawan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .365-.829 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .974 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติ F-test แบบ One-way ANOVA และ t-test แบบ Independent Samples ในการทดสอบสมมติฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายไว้ชัดเจน วางแผน ประชุมหารือร่วมกันกับทุกภาคส่วนในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

¹Master of Education in Educational Administration. Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University.

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

²Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Chaiyaphum Rajabhat University

ผู้ติดต่อ, อีเมล: เจือจิตร์ บุญมานอก, juajit6103@gmail.com

รับเมื่อ 23 มีนาคม 2564 แก้ไข 8 พฤษภาคม 2564 ตอรับ 12 พฤษภาคม 2564

ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้ครูและนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ส่งเสริมการจัดกิจกรรม
ให้ครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง เป็นที่ปรึกษา มีบทบาทในการจัดกิจกรรมสอดแทรกการเรียนรู้อุทิศตนในการในหลายกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ กล่าวคือกล้าทำ กล้าตัดสินใจ มุ่งมั่นและมีเป้าหมายในการทำให้กิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์

ABSTRACT

This study purposed to 1) study the level of teachers' opinions towards the role of school administrators in promoting the morality and ethics of students under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 6, 2) compare the level of teachers' opinions towards the role of school administrators in promoting the morality and ethics of students under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 6 classified by work experience and school size, and 3) study the recommendations for developing the role of school administrators in promoting the morality and ethics of students under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 6. The samples were 320 teachers under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 6 in the academic year 2020. The sample size was set using Krejcie and Mogan Table and stratified random sampling. The instruments in this study were 5-rating scale questionnaires with the discrimination between .365-.829, the reliability of the whole questionnaire was .974 and structured interview. Statistics used for analyzing the data were frequency, mean, standard deviation, the hypothesis tested using a t-test (Independent) and F-test (One-way ANOVA). Qualitative data used content analysis methods.

The results were as follows:

1. The level of teachers' opinions towards the role of school administrators in promoting the morality and ethics of students under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 6 as a whole was at a high level. When considering each aspect, it found that the highest mean was harmony. It followed by generosity, honesty, diligence, cleanliness, politeness, economy, and discipline, respectively.

2. The comparison of teachers' opinions towards the role of school administrators in promoting the morality and ethics of students under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 6 classified by work experience and school size was found that the overall significantly different at the level of .05.

3. The recommendation for developing the role of school administrators in promoting the morality and ethics of students under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 6 the crucial parts: school administrators should set a clear policy, planning meetings with all sectors to promote the development of morality and ethics of students; should supervise, direct and follow regularly; should provide an environment conducive to the development of morality and ethics for students; should be a good role model of teachers and students, should promote a variety of events, Promoting activities for teachers to guide teachers as consultants, playing a role in organizing integrated learning activities across multiple learning groups, daring to think, daring to make decisions, and aiming to achieve the objectives of the activity.

Keywords: Role of school administrators, promoting morality and ethics of students

ภูมิหลัง

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเทคโนโลยีสมัยใหม่ก่อให้เกิดความเจริญทางวัตถุ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้มีการแข่งขันในการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอดทางสังคม คนส่วนใหญ่ มีการดำเนินชีวิตไปตามกระแสสังคมของวัตถุนิยมจนลืมคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม คนมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น เด็กไทยมีค่านิยมที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเน้นวัตถุมากกว่าการพัฒนาจิตใจ ก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว การแสดงออก ที่ผิดศีลธรรม การเห็นผิดเป็นชอบ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมถอยทางศีลธรรม เกิดปัญหาทางสังคมที่หลายฝ่ายต้องเร่ง แก้ไข สิ่งสำคัญต้องอยู่บนรากฐานของคุณธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมควรแก่การประพฤติปฏิบัติ การพัฒนาบุคคลโดยใช้ คุณธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาคนในชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา และใจ (จรัรัตน์ บุตรบุญชู, 2556, หน้า 1) การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาใน ฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะที่ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็น สังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือกันกำลังสู่การพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 2) ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนที่มีสติปัญญาดีมีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพใน การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดมุ่งหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าในตนเอง เรียนดี มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตน นับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ผู้เรียนเป็นเยาวชนไทยมีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 5) ในการนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ ประกาศนโยบายเร่งรัด การปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคี สันติวิธีวิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุขโดย 8 คุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ เป็นคุณธรรมสำคัญในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 17)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ เพราะผู้บริหารจะต้องเป็นทั้งผู้นำและเป็นผู้สร้างขวัญกำลังใจให้ครู เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดลักษณะนิสัยที่ต้องการในโลกยุคไร้พรมแดน ซึ่งการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์นั้น จะต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ ควบคู่กับคุณธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554, หน้า 22) บทบาทในการส่งเสริมด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ถือว่าเป็นบทบาทด้านการส่งเสริมอีกด้านของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม แนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนผ่านกระบวนการ เรียนรู้ในชั้นเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบูรณาการหลักสูตรในสาระการเรียนรู้อย่างหลากหลาย การใช้หลักการ บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการนำวิธีการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนมาเป็นกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมให้นักเรียนรักจักเก็บออม

ผ่านกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนมีความขยัน การจัดกิจกรรมให้นักเรียนเป็นคน
ซื่อสัตย์สุจริต การจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักการมีสัมมาคารวะ เป็นต้น (รจนา สุรินทร์, 2558, หน้า 64) การบริหารของ
ผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้อำนาจประกอบของการมีส่วนร่วมเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ การมี
ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการอบรมคุณธรรมนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
(ช่อชบา นาคบุญ, 2560, หน้า 70) การจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมทำได้ทั้งในห้องเรียนและ
นอกห้องเรียน การจัดการสอนเนื้อหาหลักจริยธรรม การสอนแบบบูรณาการเข้ากับทุกวิชา โดยกำหนดวัตถุประสงค์
ให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม นอกเหนือจากการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
ในห้องเรียนแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดคือผู้ใหญ่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ครูเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ (ศุภชัย มีผล, 2550,
หน้า 3) คุณภาพของสถานศึกษาก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ
สถานศึกษาที่สำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินการประสานบทบาทขององค์กรและ
บทบาทของบุคลากรในสถานศึกษาให้อยู่ในดุลยภาพที่ดีการเป็นผู้นำที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษานั้น จะต้องเป็นผู้ที่มี
ความสามารถและคุณสมบัติที่เหมาะสม มีคุณธรรมและมีความยุติธรรม สิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักอย่างยิ่ง
คือ การเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม (รัชติตา เซยกลิ่น, 2553, หน้า 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ซึ่งประกอบไปด้วยสถานศึกษาในสังกัดจำนวน
181 แห่งใน 6 อำเภอได้แก่ อำเภอบัวใหญ่ อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอคง อำเภอบัวลาย อำเภอลำทะเมนชัยและอำเภอคง
มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 181 คน ข้าราชการครูจำนวน 1,655 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 18,785 คน เป็นหน่วยงาน
ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทและภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึด
หลักการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้นักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
ได้มีการกำหนดพันธกิจ (Mission) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนมี
คุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และมีจุดเน้นด้านผู้เรียนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรม คือ นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมรักสามัคคีปรองดองภูมิใจในความเป็นไทยห่างไกลยาเสพติดมีคุณลักษณะ
และทักษะทางสังคมที่เหมาะสม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6, 2563, หน้า 56)
ซึ่งคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เป็นคุณธรรมส่วนหนึ่งที่มีการส่งเสริมในสถานศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่มีสถานศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ทั้งสถานศึกษา
ระดับอนุบาล-ประถม และระดับอนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2563 พบว่า จุดอ่อนและอุปสรรคของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 6 คือ นักเรียนมีพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมด้านคุณธรรมจริยธรรมตัวอย่างเช่น ปัญหาเด็กขาด
ระเบียบวินัย ปัญหาหลักขโมยในโรงเรียน ปัญหาการแต่งกายไม่ถูกระเบียบ ปัญหาเด็กขาดความรับผิดชอบ ปัญหาเด็กเรียน
ทะเลาะวิวาท พฤติกรรมก้าวร้าว ขาดความอดทน อายุมุข ยาเสพติด สื่อเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ซึ่งล้วนเป็นปัญหาจาก
การขาดการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดอย่างยั่งยืน ยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา
เขต 6, 2563, หน้า 58) ปัญหาเกิดขึ้นหลาย ๆ ด้าน ล้วนแล้วแต่ขาดความคิดจิตสำนึกของความเป็นไทย ขาดคุณธรรม
ความเมตตา และคุณภาพทางจิตใจต่ำลง ซึ่งก่อให้เกิดความรุนแรงในสังคมตามมา ปัญหาสังคมย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
บุคคลและสังคมโดยรวม ที่นับวันจะก่อให้เกิดความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ทั้งปัญหาที่เกิดจากความเจริญทางวัตถุ
และปัญหาเสื่อมทางด้านจิตใจ (พิเชษฐ สุทรโชติ, 2562, หน้า 8)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืน ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้คุณธรรม สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

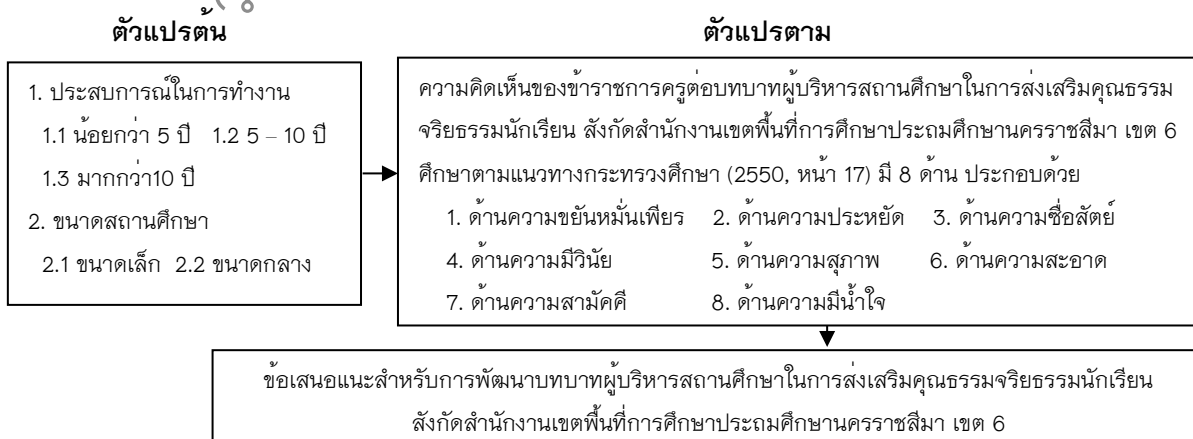
คำถามการวิจัย

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูอยู่ในระดับใด
2. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูมีอะไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2563 จาก 181 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,836 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 320 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 43) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้ศึกษาได้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้แทนศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2563 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้ศึกษาได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความขยันหมั่นเพียร 2) ด้านความประหยัด 3) ด้านความซื่อสัตย์ 4) ด้านความมีวินัย 5) ด้านความสุภาพ 6) ด้านความสะอาด 7) ด้านความสามัคคี และ 8) ด้านความมีน้ำใจ
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิถึงกลุ่มตัวอย่าง
2. แจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง จำนวน 320 ฉบับ ได้คืนมาจำนวน 320 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100
3. ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง จำนวน 10 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson' Product-Moment Correlation Coefficient) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่า F – test แบบ One-Way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe' Method และสถิติ t-test แบบ Independent Samples

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูตอบทบทวนผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามัคคี รองลงมา ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความขยันหมั่นเพียร ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูตอบทบทวนผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาทบทวนผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่สำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายไว้อย่างชัดเจน วางแผนประชุมหารือร่วมกันกับทุกภาคส่วนในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ควรมีการนิเทศกำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้ครูและนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง เป็นที่ปรึกษา มีบทบาทในการจัดกิจกรรมสอดแทรกการเรียนรู้บูรณาการในหลายกิจกรรมสาระการเรียนรู้ กล่าวคือ กล่าวตัดสินใจ มุ่งมั่นและมีเป้าหมายในการทำให้กิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูตอบทบทวนผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ทั้ง 8 ด้าน ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เป็นนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ซึ่งสถานศึกษาต้องยึดถือปฏิบัติร่วมกันให้เป็นรูปธรรม และจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรม จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม กำหนดนโยบายอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นจึงส่งผลให้บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เปรมณัฐชา ล้อมจันทร์เพ็ญ (2555, หน้า 73) ได้ศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนนวมศถา (โครงการห้วยองค์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา สุรินทร์ (2558, หน้า 63 - 65) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภูหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูตอบทบทวนผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ให้ความสำคัญและตระหนัก

ถึงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา สุรินทร์ (2558, หน้า 63 – 65) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภูหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภูหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ชาตรีรัมย์ (2555, หน้า 78) ได้ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบบทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปีมีบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ต่างให้ความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป เห็นได้จากการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะที่สอดคล้องกับทปญญัตติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 2) อีกทั้งยังมีการประกาศนโยบายเร่งรัด ปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดคุณธรรมนำความรู้พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุขโดย 8 คุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ และมีความมีน้ำใจ เป็นคุณธรรมสำคัญในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 17) และกลยุทธ์แนวทางการพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่เน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลโลกที่ดีเน้นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม อัตลักษณ์ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6, 2563, หน้า 60) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน คะเนวัน (2562, หน้า 83) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา สุรินทร์ (2558, หน้า 63 – 65) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภูหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ได้ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภูหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบท พื้นที่ สภาพแวดล้อมและอัตลักษณ์
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานงานกับสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
- 1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ โครงการ กิจกรรมให้ชัดเจน และเน้นตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
- 1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านบุคลิกภาพ บริหารโดยยึดคุณธรรมนำความรู้
- 1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมหลากหลายรูปแบบ เน้นการบูรณาการสอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระหว่างสังกัดหรือหน่วยงานระดับอื่น ๆ
- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
- 2.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา ซาติรัมย์. (2555). *บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จวีร์รัตน์ บุตรบุญชู. (2556). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน*. *โรงเรียนบ้านคลองสิบแปดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. สารนิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ช่อชบา นาคบุญ. (2560). *การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองใหญ่*. *สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. สารนิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เปรมณัฐชา ล้อมจันทร์เพ็ญ. (2555). *ศึกษาคูณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนประชามงคล (โครงการห้วยองค์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8*. สารนิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิเชษฐ สุนทรโชติ. (2562). *ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนา และการสร้างจิตกรรรมเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชั่นที่ส่งเสริมความรู้ และตระหนักรู้เชิงบวกสำหรับนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. งานวิจัย ศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ยุพิน คเนวัฒน์. (2562). *บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รจนา สุรินทร์. (2558). *บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพ การศึกษาภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4*. สารนิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัชิตา เขยกลิ่น. (2553). *บทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ พศ.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภชัย มีผล. (2550). *บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *รายงานการวิจัยการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พรินทรวานกราฟฟิค จำกัด.